

raven, in bržkone bi se ne bil spoteknil ob stavku: »Ne vé, kam se cezúra dene (kam se imá dejati)«; a tù je bilo ravno pomisliti, da je Prešeren rabil plural »cezure« z ozirom na mnogovrstnost cezur v istem heksametru. Pesnik, ki v istem heksametru napravi več glavnih zarez, cezur ne deva, ampak jih dene; ako pa v vsi vrsti šestomerov rabi vseskozi cezuro »penthemimeres«, tedaj jo deva ali stavi za tretjo arzo. Navedeno pušico pa kaže menda razlagati takó-le: Če kdo postavi v šestomeru namesto daktila (ali jednakoveljavnega nadomestila t. j. spondeja) samó trohej, tedaj pride s cezuro v zadrego, tedaj ne vé kam dejati cezuro (kje naj napravi zarez). Da bi kdo ne védel, kam se sploh devajo cezure, to ne more biti posledica navedenega pogoja, kakor bi morda prej védel, potlej pa ne, ampak le v tistem posamnem slučaji, kadar je zveržil šestomer od trohejev, ne more pogoditi mesta odločni glavni cezuri.

(Dalje prihodnjič.)

L. P.

LISTEK.

Zbrani spisi Pavline Pajkove. Naznanili smo že v poslednji številki prvi zvezek zbranih spisov, katere je pri Dragotinu Hribarju v Celji izdala naša dobroznana pisateljica, gospá *Pavlina Pajkova*. Izredno ukusno natisnjena knjiga obseza poleg životopisnih in književnih črtic o gospé pisateljici, katere je spisal g. prof. *dr. Janko Pajk*, v prvem oddelku pesmi, v drugem pa „Občutke na novega leta dan“ ter noveli „Odlomki iz ženskega dnevnika“ in „Blagodejna zvezdica“. — Pesmi so bile priobčene v posamičnih letnikih mariborske „Zore“ in so leta 1878. izšle v posebni knjižici, torej so večinoma že znane slovenskemu občinstvu. V obče nam ugaja ta in óna, dasi je oblika časih nedostatna. Pograjati moramo nekatere stike, ki dandanes, ko se je vzpelo slovensko pesništvo na razmeroma visoko stališče, nikakor ne prebijejo stroge kritike; spotikamo se semtertjà ob prisiljenem naglašnji, nepravilnih ali vsaj dvojbenih slovniških oblikah in ob neobičnih besednih razpostavah, kakor n. pr. v zvezah: „Na-té spomin me sili, brídsko da vzdihujem (namesto: „... da brídskó vzdihujem). Takih zvez je v knjigi prav dosti. Zasedili smo tudi v nikalnih stavkih tožilnik namesto rodilnika (takisto pozneje v prozi); primeri: „Brezna dni plam z molitvo vneto da ne vgasim“ (16.), „Moj dar ti ne bi tak zaničevala, tak mrzlo ne bi dala mi slovo“ (56.), „Isčem, pa ne čujem petje slavčevo“ (63) i. dr. Ne gledé na te nedostatke, zmatramo za najboljše pesmi v zbirki té-le: „Motto“, „Cvetlicam“ (dobra ideja; verz: „Ko glasno nam, prem neme, k srcu govorite“ je dosti trd); „Sirota“, „Milih pokojnikovih dan“, „Novomašniku“, „Tvoje mokre oči“, „Osameli cvetici“, „Jesen“ (razven končne kitice), „Materni glasovi“ in „Gazele“. — „Občutki na novega leta dan“ so prvi spis pripovedne vsebine in so pokazali že leta 1876., da smé slovenska književnost pričakovati še marsikaj lepih del iz peresa gospé pisateljice. Jako dobro pojojeni so „Odlomki iz ženskega dnevnika“, kjer se je pisateljica globoko zamislila v duševno življenje mlade deklice, kateri se je vzbudila prva, žál, da nesrečna ljubezen. Dejanja je sicer malo, ali refleksije se takó strinjajo z mišljenjem in čustvovanjem deklíškim, da smo to novelo radi čitali od začetka do konca. Spis pa bi se

bral dôkaj lepše, da je gospá pisateljica razvezala nekatere brezpotrebno dolge stavke (primeri str. 127., 128., 129., 141., 142., 143., 148., 149., 151.). Takisto jezik te novele ni takó gladek kakor v nastopni noveli „Blagodejna zvezdica“, priobčeni prvič v „Kresi“. Tukaj razpolaga gospá pisateljica z lepo pripovedno tehniko, vé zanimljivo in resnično risati značaje ter skrbi za živahen razvoj dejanja. Omenimo še, da je prevod „Blagodejne zvezdice“ izšel tudi v češkem ilustriranem listu „Svetozoru“. — Da izrečemo končno sodbo o prvem zvezku zbranih spisov gospé Pavline Pajkove: Težišča tej knjigi je iskati v razpravnem in pripovednem delu, kjer se razvija vsa moč pisateljčina; v tem nas potrjujejo tudi poznejši spisi, ki so svoje dni izšli v „Kresi“ in nekoliko tudi v našem listu. Ker je gospá Pavlina Pajkova mimo tega malone jedina pisateljica, kar jih šteje sedanja književnost slovenska, uverjeni smo, da si pridobé uje zbrani spisi dosti prijateljev med čitajočim občinstvom, zlasti med ženskim svetom. To želimo cenjeni gospé pisateljici od srca!

Izvestja »Muzejskega društva za Kranjsko« prinašajo v svojem 4. sešitku nadaljevanje *Koblarjeve* studije »Boj na Krajinah in zmaga pri Sisku pred 300 leti«, potem »Nekoliko črtic o turških vojskah«, v katerih prof. dr. Fr. Kos v posnetku priobčuje deset izvornih zgodovinskih dokumentov z leta 1536.—1538., nadaljevanje »Slovenskih osebnih imen v starih listinah«, katera je nabral prof. J. Scheinigg iz Zahovega zbornika »Codex diplomaticus austriaco-frisingensis«, in končno zapisnik kranjskih mahov iz peresa župnika S. Robiča. V »Malih zapiskih« čitamo nastopne beležke: »Poročila z Grškega« (prof. S. Rutar), »Podobi sv. Jurija in sv. Ahaca v cerkvi Sv. Radegunde v Srednji Vasi v šenčurski fari pri Kranji« (arhivar A. Koblar), »Vrata iz leta 1638 v Kranji« (ravnatelj Ivan Šabič, ponatisek iz izvestja strokovne šole ljubljanske), »Dva stara zvonova« v zvoniku podružnice Sv. Lovrenca v Radohovi Vasi, »Ostanki neke vrste retabel-oltarja v podružnici Sv. Trojice v Gradci, v šentpeterski duhovniji na Notranjskem«, »Soha sv. Petra v dvorski cerkvi, fare polhograške« (vse troje priobčil S.), »Črna štoklja« (preparator F. Schütz), »Dve opazki k Vrhovčevi Zgodovini Novega Mesta« (župnik J. Šašel) in naposled poročilo o Pečnikovih izkopinah na Gori pri Šmariji na Dolenjskem. — Na platnicah so zabeleženi darovi deželnemu muzeju leta 1893, tri glagolske listine iz 16. stoletja in hrvaška listina z leta 1591. — Izvrstno uredovana »Izvestja« naj bodo našim čitateljem iz nova toplo priporočena.

Trtna uš in trtoreja. Navod, kako se je mogoče vkljub trtni uši s trtorejo uspešno baviti. Po najnovejših skušnjah spisal Ivan Belč, učitelj na vinorejski šoli v Mariboru. Celje 1893. Tiskal in založil Dragotin Hribar. 116 str. Cena mehko vezanemu izvodu 40 kr., po pošti 45 kr. — Poročilo prihodnjic.

III. Letopis slovenskih posojilnic 1892. Sestavil po naročilu načelstva „Zveze slovenskih posojilnic“ Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v Krškem — Slovenske posojilnice so od lanskega leta lepo napredovale, zakaj dandanes jih štejemo že 61 (proti 54 lanskega leta), ki so po deželah razdeljene tako-le: Na Koroškem jih je 17, na Kranjskem 14, na Primorskem 9, na Štajerskem 21. Zadržnikov so imele koncem 1892. leta 26643, torej za 3708 več nego leta 1891., denarni promet pa je znašal 1892. leta 13.326.676 gld. (za 2.785.910 gld. več nego leta 1891.) — Lapajnetova knjiga ima 12 tabel, katere pojasnjujejo še posebne opazke, mimo tega več člankov, tičočih se delovanja slovenskih posojilnic in delovanja njih zveze. Sosebno važen je spis o pravih slovenskih posojilnic z ozirom na njih temeljni in na trgovinski zakon.

Sketove čitanke. Neumorni pisatelj slovenskih čitank, gosp. dr. J. Sket je zopet priredil dve novi čitanki, in sicer »Slovensko čitanko za četrty razred srednjih šol« in »Staroslovensko čitanko za višje razrede sred-